

Friab Febermöt.

Stockholm, tryckt hos P. Palmquists Aktiebolag, 1907.

N:o 1. (7).

Åta-jake-manon 1907.

Rubbe jakke.

Läffamus Samita påta kutta pale jaken, aktा nummer färt talwe-manon. Färt nummerin lä 16 piele. Hadde: 50 öre jakke åutäst. Åwtå nummera hadde lä 10 öre.

I läh aktak jaskatabbo.

I läh aktak jaskatabbo,
Wissasap ja awwosabbo,
Kå tat, kutt Härrai kullo
Ja su mannan alo årro.

Jupmel ietjas manait katti.
Sån, kutt sidji Parnes watti,
Kalka wissaft armolastet,
Waltet siaw almai taste.

Påtis waiko maffkar nieta!
I tauk kalkah Härra fieta
Miaw kåssek ierit luonet
Jala kåssek aktö tuotet.

Härra walta, Härra wadda.
Tantiet kalka tat, mi sjadda,
Ulo påtet midji puorren
Ja tan tiurasammus wuorpen.

(Paulotuwwa få "Tryggare kan ingen vara".)

Jesusa käinoh.

"Karwetit Härra käinow, taffkit su palkait njuolkatin!" Tat lä Jöhannes fastatidje pakö. Karwetit Jesusa käinoit ietjate luja! Jesus lä famolatj, walla i sänke mateh tjåutalit miaw, jüs mi äp karweteh sunji käinow. Sän tjuodtjo uwja åutân ja kålkotalla, walla mi wiertip ietjah rappat uwjaw. Sän sitta mielainis tjåutalit fört almatjaw, juddaraw ja publikanaw, walla mi wiertip taffkat palkaw njuolkatin sunji. Taiwai, taiwai läp mi taffkam målkaf käinow Jesuji.

Mah läh Jesusa käinoh?

Jupmela pakö lä Jesusa käino. Kå Jupmela pakö ådtjo läpew pässat mu jurtaki sija ja mu waimo sija, te tat sääta sjadat nån likkolattjat, atte Jesus påta säämma pale. Jupmela pakö lä Jesusa käino. Lähkus tän karwetam taw käinow? Såmes påres kristakis jaulai akti: "Tat mäiwe, maw tän pajah fättjat ietjat bibela nala ja mi i sjäunjetuwah ierit taina, atte tän lakkåh ietjat firjew, tat mäiwe lä säämma kå ruosta tu sielon". Jetjas pakö sinne påta Jupmel åbbå armoinis ja åbbå wattaltakainis ja täuta mia waimoit autokašwiota taina. Padjit Kristujsa pakow waljasit årrot tia koffan, åpatit ja wałotit nubbe nupper kufka więszwota sinne salmai ja hiewetim-laulotasai ja wuwingalatj laulomi kum ja laulot armo sinne Härra kudnen ietjate waimoin! (Kol. 3: 16.) Jus mi kalkap ådtjot ålles wiekew Jupmela pakost, te mi pierrip råkkåtallat ai, kå mi lakkap.

Jutte råkkålvis lä jalok käino, man milte Jupmel luosat wuolos almatji waimoi. Ja taw käinow lä Jesus ietj wuojetam midji. Taiwai sän manai aktö allasjis mätthai jala ware nala ja åroi tåppe ija tjata råkkålwaşa sinne Jupmeli. Kaitah tah almatjah, kutilh läh wiesjom Jupmela lafka, läh råkkålom więsjälit. Tan tieti kätjotuwih kristakajah taiwai "råkkålje almatjin". Ätnaki mielast lä tat pilktus-namma, walla tuotaft tat lä kudne-namma, tat lä almatji kudne, jüs si läh råkkålje almatjah. Taiwai ja mäddelakai muitot Jupmel midji tan pirra ja kättjo: råkkåleh! Nilekin tjuodjih kirkopieloh åbbå wäralta mie tai, ja tah tjuorwoh: Pâteh, pâteh Jupmela luja, åutål kå tuomo piello tjuodja! Ja kå mi tjuowwop piello kättjomaw, te mi wuinep

kirko tårnaw, mi wuojet alme kuouloj ja jaula: "Alleh wajaltatteh ju, kutti lä almen, råkåtalah ju!" Ja kå mi kirko sja mannap, te tjuodja salma-laulom kitemin, mainomin ja råkåtallamin Jupmeli, ja tat kåttjom kullu: "Lauloh tån ai, lauloh njuorrasit, nåu atte tån råkåtalah nåu kå kaikah Jupmela manah".

Råkkälvis lä Jesujsa käino. Kätjah, tu kånakis påta tu luja lädjen. Åtna almatjah kaddih, atte råkkälvis lä tåssje wal jáutelatj hållam, walla mäddde tujan almatja tuotaftih, atte kå almatj råkåtalla, te pajas tsiiegituwva aitaris ätnamist kitta alme radjai, Jupmela ängelah mannih wuolos ja waltih råkkälwasaw almatji paksimist ja kuoddih tav Jupmela luja, ja äh si kukkan wuorteh täppe padjen, ainat riuvwa si puktih Jupmela waftatusaw wuolos almatja luja. Alwvo lä tat, kå mian lä taffar käino Jupmela luja. Kättjalop mannat tan käino milte, te mi ådtjop Jupmela waftatusaw. Warka kaikah David salmah mia bibela finne läh råkkälwasah. Ja mäddde salmai finne läh alvo nåu surkolatj, walla kietje nåu awos. Almatjah, kutilh äh täptäh Jupmelaw ja råkkälwasaw, imastallih tan tieti, kå su surko näffa nåu warka. Tat lä råkkälvis, mi lä tav ietjaituwawamaw taffam. Alkon luodjo David ietjas hietew Jupmela åutå, ja te sån häfftat tåbta Jupmela waftatusaw ietjas waimon; te lä luodjom näkkäm, ja hiewetus ja kito padjen alme kuouloj.

Jupmela pako ja råkkälvis läh Jesujsa käinoh ja ju puorre käinoh, mai milte sån påta; walla jus almatj i kåssek fitah karwetit tait käinoit, te lä Jupmelen wil käino, mi lä läsep kå tah, tat lä killama käino. Tan käino milte lä Jesu ai mannam. Sån lärrani kullokiwuotaw tafte, maw sån killai. Jupmel matta pässat mia luja killama paktö, walla i also, mi wiertip karwetit tav ai käinow. Kätjah, makkar armo tat lä, atte färt sutto mangen tjuowwo makso; tan peiwe kå mi pârråp sutto sjattof, kalkap mi wišjaſt japmet. Jus almatj udni lä keura ja paha,

Jesu tämpela finne, kå sån lä 12 jafe wuuras.

jus sān kielastalla ja pätta, jus sān willi ja suolat ja taffa kaika, maw su suddokis hallo kättjo, te mi tietep, atte sān wissaft kalka japmet. Jäpmem njaka su mangelist nāu kā urotis, ja mi tietep, atte kā muttem jakeh läh washam, te lä tat suddokis juo jäpmema halton. Ja i tāssje wal jäpmem pāteh, ainat kā almatj taffa huoraw, te sān taiwai ädtjo tautaw, mi tjuowwo su äbbå wiesjoma tjata; kā sān jukka, te su rumai päästan; jus sān suolat, te fankakātai pāta. Ja kaikah tah killamusah ja wil jäpmem ai lä Jupmela armo. Jutte muiteh, man paha tat lului, jus suddokaah alo wiesjolulun, jus suollakah ja almatkäddeh alo ratilulun! Walla talle mi tietep, atte ruuwa tat peiwe pāta, kā si wissaft kalkih jäpmet. Tantieti lä killamus Jupmela stuorra armo, atte suddo i kalkah ratit iekemen aikai.

Killamus lä Jesuša kāino mia luja. Lähkus tān karwetam tav kāinow, wai lähkus tān taffam Jesuši mälkäk kāinow? Johannes kastatidje palkestuwai fankakātai, ja su mielast li tat urieltesfärtooluota, atte sān, kuttli li Jupmela profeta, kalkai lāptet ietjas wieshomaw fankakāten. Ja sān alkii kuoltastallat Jupmela nala ja luodjot ja kuitit. Ittji sān-ke tieteh, atte killamus lä Jesuša kāino, ja sān wuolkati ietjas äpatisälmait Jesuša luja ja pajai siaw jaulat: "Lähkus tān tat, kuttli pātet kalka, jala kalkapus ietjataw wuortet?" Ja Jesuš wašteti sunji tjielkajit: "Djalmetimmeh sjaddih wuoinen ja skiermah waddish, spitalattjah sjaddih rainaśin ja pieljetimmeh kussih ja jabmekah tjuodtjelih pojas ja häjoita tietetuwa evangelium". Tat li tjielka waštatus. Djalmetimmeh ja häjoh tjäutaluwin, taina kā killam li tjuoukim sia waimow. Johannes ietj ai tjäutaluwai, taina kā fankakāte li tjuoukim su waimow. Ja Jesuš jaula kaikaita: Kā tān läh fankakāten, te mān pātar tu luja, lākis tat häjošwuota fankakāte wai tauta fankakāte wai ietja mārrāha fankakāte, jutte killamus lä mu kāino. Jesuš sitta tjäutet kaikait tan paha wuolest, walla i sān-ke mateh tav, jus mi ietjah tappap kaikait tait kāinoit, mai milte Jesuš matta pāšsat nia luja. Karwetop tan tieti akev Jupmela kāinoit, pakow, räffkålwašaw ja killamusaw! Karwetop Härra kāinoit ja taffop su palkaw njuolstatin!

Kåbba lä pahap?

Såmes unna neitaj patti ietjas ietne luja ja katjati: "Kåbba lä pahap, kielestit wai suolatit?" Tietteliš lä, atte iedne imaſtalai taw katjaltaſaw, walla sän väſtet, atte ſuddo li kåppatjahah ja atte sän ittji mateh farnot, kåbba li pahap. De jaulai tat unna neitakutj: "Månn jakaw, atte pahap lä kielestit kå suolatit. Jutte jus kuttik suolat unnanattjaw, te matta sän väſt waddet taw ruoptot, jus i läh pârräm, ja jus sän lä pârräm, te matta sän makſet taw. Walla kieles patja alo fiellaſin. Mi läp jurra läkkäm skäulan Ananiaſa ja Safira pirra, kuthi kåppatjah jamika aposteli juoſki åutân, taina kå sät lika kieleſtam Zupmela ja almatjii åutân." (Apost. Park. 5 kap.) De walti iedne ietjas unna neitatjaw aſkaſis ja jaulai: "Zupmel puorifſſiunjetus tu, manatjam, ja warjalus tu kaik fielläſiſt ja suolatimmeſt ja kaik ietja ſuttoſt ja pahaſt!"

Kålle i läh likko, walla likko lä kålle.

Manah äh mateh iettſet taw, maw ſia attje waſſot.

Allme wierti päſſat mi ſiſa, åutål kå mi päſſap alme ſiſa.

Wuoſtak walta ålmai jukaſtaſaw — ja te walta jukaſtaſka ålmaw!

Luther jaula: Pärkäl ſuowwa mielaſtis, atte Kriſtus lä mia njuoſtjama nanne, jus sän wal ietj ådtjo raſen tjåkkåhit mia waimo ſinne.

Märten Luther ja ietja häjos skäula-manah lauloh piepmo tieti almatji uwjai äutän.

Känne lä alme?

Såmes härra li predikom alme pirra. Prediko mangela kaunati sån såmes pántes ålmaina, kuttli li su pašoit fullam. Dat katjati juſte: "Kieres härra, tân farnetih alme pirra ja fiettoh ätna tjappa tinkait tan pirra, walla idtjhih tân jaulah, känne tat alme lä".

"Vuoi", jaulai härra, "talle läw mân awon, kâ åttjow jaulat, maw mân wajaltattiw. Mân manniw iecko häjos tåpen, känne såmes waiwan, skipas arpatj wiesžo ietjas kuowntina manaina. Sân lä nâu hädjo, atte sunje i läh mike, i párråmus ike pâltemmuorah. Jus tân tal manah ja wattah sunji párråmušaw ja muorait ja jaulah: "Dait mân wattaw tunji mia Härra Jesuša nammal", ja te waltah bibelaw, lâkâh Davida kuokte lâk kâlmät salmaw, luoitatah puolwai nala ja râktâlah aktan taina waiwan arpatjina ja su manai kum ja sia äutâſt — jus tân talle ih åttjoh almew wuoinet, te mân wattaw tunji tu pietnifit ruoptot".

Nuppe peiwe jaulai tat ålmai junji: "Satnes lä, kierës härra, män läw taffam, nâu kå tän fåttjoh mu, ja män läw wuoinam almew ja årrom tappé åbbå timaw".

Maste tat påta, atte satnes lä puoddsot.

Muttemi pale lïka Satnes ja Kieles wuodjamin sâmes jauren ja pašjamin ietjaſta. Kieles kärkai wuostak wuodjamist ja kärri kaddai ja te karwoti Sadnasa tjappa piktaſita ja wuolki ierit. Kå tal Satnes kaddai pâti ja wuoini, atte Kieles li su piktaſit ſuolatam, te sän tjeröi ja jaulai: "Wuoi, talle män wiertiw puoddsjoſin mannat wäralta tjata, jutte iw män kâſjek ſitah karwotit Kießlaſa åpme piktaſita". Tan oike rajest lä satnes puoddsot årrom ja lä padjekätjatum färt ſajen, walla kieles lä tjappaſit karwotum ja atna taiwai ſadnasa muotow ja piktaſit.

Tat puorre räinohidje.

Kuowten ſajen mia bibelin lä tjaletum, atte Härra Jupmel lä mia räinohidje, kuttii warjal miaw ſutto ja jampema ſalpi äutäſt. Wuostas ſadje lä Davida kuokte lâk kâlmat ſalma, kânnne sän laulo: "Härra lä mu räinohidje, i kalkah muiste mike waljot. Sän padja mu wuoingatallat ruodnis ketti nanne, sän tâlwo mu lâttjes tjattſita. Ja jus män ai manaluluw ſjeunjis lieke ſinne, te män iw palah masteſt pahaſt, jutte tän läh mu lunne; tu ſâbbe ja tu räinohim-ſâbbe, tah jaſſatepa mu." Mi arvetip taisiſt pakoiſt, atte Davida ſielo târvoftalai Jupmela nala, atte sän itiji palah masteſt pahaſt, jutte Jupmel, su räinohidje, manai ſuina.

Nubbe ſodje lä Johanneſa evangeliumin 10: 11, kânnne Jesus ietj jaula naute: "Män läw tat puorre räinohidje". Ja äp mi ſitah ſuoitet tait pakoiſt ierit, tait pakoiſt, mah jaulih, atte Jupmel lä mia räinohidje. Taina kå mi tarpahip tait äpke mateh wiesſot rafen, jus i Jesus, tat puorre räinohidje, lä miaina; mi tâbtâp

tait seipekit ja stalpit, mah kaikotih almatja sielow — si läh wišja kaikotam tu sielow ja mu sielow — mi täbtäp tait ja arwetip, atte äp mateh man-ke lakai pierkit, jus äp kaunah äwtäk räinohidjew. Kätjah, kaikah almatjah arwetih tav jämmaw, kaikah almatjah täbtih stalpit ja ätsih räinohidjew. Ja aitak almatj mateh pierkit ällo akto, walla nâu kükrew kå sän i täptäh tav puorre räinohidjew, kutti lä Jesus, te sän ätsa ietja räinohidjit, kät sän tåiwo puorren, walla nâu tat taiwai jjadda, atte tah räinohidjeh kaikotih su sielow aitka stalpi kuim.

Mi tietep, atte almatjah piedjih känäksait ietjaša padjel, atte si waltih allasija härrait ja äpatidjit ja tuopmarit ja manka slai räinohidjit. Ja tat lä puorak, atte si ätsih räinohidjit, jutte

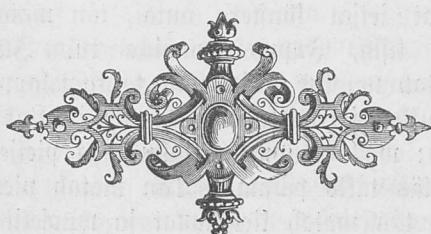
si mattih akti kaunat tav puorre räinohidjew ai, kuttii lä Jesus, Jupmela parne. Ja jus sän i läh mia räinohidje, te äh mateh kaikah ietja räinohidjeh wieketit, taina kå käsje juddo ja jämrem ja mangemis tuopmo pata, te kuohtih tah räinohidjeh miaw ja patarih ja stalpe riewwi ja kaikot sautsait. Män jakaw, atte kaikah tah, kutih tav läkkih, läh ätsäm almatjaw räinohidjen naakin pale sia wiesgom-aiken. Män kätjataw talle: Makkarah ledjin tah räinohidjeh, kutih kalkin tu wieketit? Kå tån muitah siaaw, matahkus tån tal jaulat nâu kå David: Ruodnis ketti nanne si padjin mu wuoingatallat, jaškatusa tjatši luša si tålwon mu?

Kalle tån muitah, kåktes tan wäraltin jjadda. Kutih läh tappe räinohidjen? Taiwai mi wuoinep, atte tat lä räinohidje, kuttii lä pahamus. Tat, kuttii pahas pašoit hålla, farrot ja jukka, sän walta älow mangenis, ja si kultalih su, walla i sän laitih siaaw jaškatusa tjatši luša, ainat rafetiswuota tjatši luša. Ja kå takkar räinohidje wuoina, atte aitka siašt, kutih su tjuowwoh, jjadda skippasin jala ietjalakai wuorpetipmen, maw sän talle takka? Sän kuota su ja patar, jutte sunne i läh räkta räinohidje-waimo. Sän sitta ratit ietjati padjel, ike wieketit, sän sitta kutnew ädtjot, taina kå sän lä wuoitas ja stuoramus, walla i sän sítah killat ietjas waiwan sautsai kuim. Jutte tat lä märka tan nala, atte almatj lä puorre räinohidje, atte sän luuita häkkas ietjas sautsai äutäšt.

Walla mädde pale kussap mi tai wärastalatj räinohidji pirra tait pakoit: Sân lä willim mu. Irke willi märses, manah willijih ietjasa äikatit, wänak willi ietjas wänakaw. Tantieti mi pierrip walitet Härre Jesuław räinohidjen, jutte sân lä luoitam ietjas häkkaw mia äutäst, sân lä tat aina räkta puorre räinohidje, sân i willih.

Tat lä Jupmela straffa, atte nâu ållo willijidje räinohidjeh läh wäraltin. Kå Israela manah wuoftas pale ledjin waljim känäkašaw, te aikoi profeta Samuel hieretit tav. Walla Härre jaulai: "Kultaleh almoča jienaw; jutte älläh si tu häittam! Walla ni läh mu häittam, wai man iw luluh ratit sia padjel." Si ledjin padjelkättjam Jupmelaw ja waljim almatjaw känäkašan, walla tat sämma känäkis hattai fidji straffan, ja Härre jaulai: "Di kalkapettit tjuorwot tan sämma peiwe ietjate känäkaša padjel, käw ti läppit waljim allasitte, walla Härre i waſteteh tidji tan sämma peiwe". Kå mi kuotep Jupmelaw, te sân wadda miaw pahas räinohidji haltoi.

Tuostop tantieti tav puorre räinohidjew talle, kå mattep kaunat su; sân lä tat, kuttu riekatii neitaſt Mariaſt ja si häjos parne Nasaretin, walla äutani wiheſwuotan ja armon Jupmela ja almatji äutân, nâu atte kaikah läjes ja mainetis almatjah alſkin iettſet su, ja sân puoreti juokke tautaw ja mainew; walla ietj wierti sân pinetuowat Pontius Pilatusa wuolen, ja sân kuotti pastelis lanjait äiwen nâu kå krunow, sân kiertai pilkatusaw ja uriektesfartoſ tuomow ja Utjes ſitota milte wattti sân ietjas jampema haltoi, walla kälmat peiwen tjoudtjeli sân pajaz jabmeſt lutte ja tjäkkåha Utje ålkes pielen. Sân karvet midji ſajew tappę padjen, ja sân lä miaina kaika peiwit ja wieket miaw färt ſajen, wil jampema lieken ai. Sân lä tat aina puorre räinohidje.

Lähkus tān akto?

Sāmes almatj niekati, atte sān li jāpmam ja atte sān tjuottjoi
Jūpmela tuopmostāula åutān.

"Kalle almatja läh tu faron?" kātjati Jūpmel. "Kalle
almatja läh tu paktō kāinow kaunam tan iekewe ielsemi?"

Allmatj jārkiti ja suorkanimmīna sān wuoini, atte sān li akto.
Jā lam aktak sū paktō pātam Jūpmela lūja.

De jaulai Jūpmel: "Dan pale mān sitaw tiptet tu mannat
ja wašt waddet tunji häkkaw; walla aneh tal mārrāhaw tāste, atte
tān nūppē pale ih tjuottjoh tanne ållo akto! Aneh jurteleh tāsīje
wal tu ietjat tjāutalimme nala, aīnat ai tu lākamuša tjāutalimme!"

Jūpmela tjalmeh.

Muiteh Jūpmela tjalmi! Tah läh fārt sajen, juokke paiken;
juokke häiman, juokke kāten, mietjen, tuoddara nanne, äno katten
ja tarwen jaure tjeiknalasen. Juoko tān läh akto jala ätna
almatji kāskan, Jūpmela tjalmeh läh alo tu padjelin. Nāu kā
Salomo pakowadjašin tjuodtjo: Härra tjalmeh läh juokke paiken;
tah kiettjih pahai ja puoraki pällai. Härra tjalmeh wuoinih tu
waimo jurtakit sāmma puorakit kā tu takoit.

Kāttjaleh muitet taw! Muiteh, atte tune i läh taikamus
tjalmetis almatjina, aīnat kālkiette Jūpmesina, kutt i kāssej åteh,
Jūpmesina, kutt i juo mälkatist wuoina tu jurtakit ja kāsa idja lä
akta tjuoukat kā peiwe. Tān matah tappat uwšaw, tān matah
kāptjāšaw piedjat ietjat fönstera åutāi, tān matah jaddatit kāika
tālāw — i tat līsh, Jūpmel wuoina tu. Jūpmel lä kātkain
sājin. Tān matah wuolset ierit, nāu kā tuot lappom parne, amas
lantai, mi lä kukkan ierin, kaddemin, atte i aktak tāppē wuoineh,
kākte tān wiejoh; walla Jūpmela tjalmeh ja pielsjeh läh tāppē, juo
åutål kā tān läh tākko pātam. Tān matah piettet ietjat älkatit
ja ietjat ijetaw; tān matah kielastallat ja wuosetit ietjat ietjalakai,
kā tān sadnaſt läh; Jūpmelaw tān ih mateh piettet. Sān tābta

tu sisngemus widjoraw; sän kulla, mait tän udni sarnoh; sän tietah, mait tän läh ajatallamin. Sän pukta tu tjiekošammus suttoit ai tu muoto tjuoukaša äutäi, ja peiwe pata, kā si kalkih piejatuuwat wäralta äutäi ai, tunji ſkapmon, jus tän ih pajah paletit ietjat. Tantieti järkaleh ietjat ierit kaik waimo kielläjist ja atnaleh kitta sadnaſiſt! Laffaneh Härra Jēsus Kristuſi, kutt ietj lä käino, fatnes ja iellem! Manah su luja kaikai ietjat suttoi ja mättoi kum, wai tah lulun antakis luoitetuwat, ja ratjah alo iellet Župmela tjalmi äutäm! Alleh takah maitek, mait tän ih sitah, atte Župmel kalka wuoinet! Alleh sarnoh maitek, mait tän ih sitah, atte Župmel kalka fullat! Alleh tjaleh maitek, mait tän ih sitah, atte Župmel kalka läftät! Alleh manah äwtäk paikai, känne tän ih sitah, atte Župmel kalka tu kaumat! Alleh käläteh ietjat aikew näute, atte tän luluh palo ja ſamo wuollai pätet, jus Župmel katjatalului tuſte: Mait läh tal parkamin?

Muiteh: Župmela tjalme wuoina kaika.

Uuna manatjah ja kierkaw.

Kierkaw lä mäddelakai öllo puorre tinka. Tat lä siekkas; manna i kaloh tan finne. Tat lä jaſka; manna i wahakatteh ietjas tan finne, ja jus tat kampän, te i tat-ke takah näu ätnakaw, jutte manna i huoman katjah tan ſiſte. Kierkaw matta kuottetuuwat, tat matta ſutos-paddai kathostuwat, tat matta wuotetuuwat tuoī tuoī, tat matta ierit piejatuuwat, kāſas ifkenis sitta. Tat lä wiſſes: wuokas tinka lä tat kierkaw.

Walla i läh tat huoman kailakai wuokas ja puorak. Wäramus lä, atte kā unna manatj lä tan sīsa faratum, te tat i mateh juolkit swatjatit. Ð aktak manna sītah tjatnafin årrot. Tat sitta alo swatjatit kietait ja juolkit tuoí tuofo; tat sitta ståkat kietai kum ja tjeiktjat juolki kum, walla i läh tat rätt mattelis kierkama finne, mi lä nāu ila kartje. Puorep lului, jus kierkama wuollekietje lului kāptep, kā tat ieme lä, te lului wieka änap sadje mana juolkit. Muiteh tav tān, kuttii läh attje! Takaah manasat åtā kierkamaw, man finne tu manna matta luowwajap årrot. Ja tān, kuttii läh iedne, aleh tjanaah ietjat mana kietait! Jus lä tjåfes, te piejah unna kistatjat tu mana kietaita, walla aleh tjanaah

ietjat manaw nāu kā jiermetis juttojä! Maites tān ietj jaulaluluh, jus tān luluh sāmmalakai tjanaatum kietai ja juolki pakto, kā tu unna manatj talle lä? Ja jus tān luluh ådtjot wällahit nāu tjatnafin mādde tima mangalakoi, maw tān te luluh jaulat? Walla kākte tān matah taikat ietjat unna manatji taikarit, mait tān ih ietj luluh kiertat?

Åtnakah jaulih, atte manai juolkeh äh sjattah njuolkitin, jus tah älläh tjatnafin, walla tat lä ållo pāstot. Jetjaftiisa tah njuol-

fatin sjaddih, kā manna sjadda pajas, ja jus piedja juolkit tjatnafin, te tah ienni sjaddih mālkatin ja widnjot.

Nubbe stuorra wifke lä kierkamin, ja tat lä tat, atte lä nāu alke wuottet tav. Talle tān kalle åutohah tait mu pakot. Läkus tat wifke? Puorak läham tat, jus wuottet matta. Walla kättjaleh tal ietj! Tjanaah laptjat muorai kaskai, wiessiteh tai nala ja kātjoh ietjat ratnaw wuottet tu! Ð sān kalkah wuottet tu pāro unna stāntahaw, ainat nāu kulkew, kā iedne manaw wuotta. Nå, maktest tat kullo? Läkus hauske? Takaaw mān, atte ruwwa tān alkah tjuorwot radnasat: Aleh wuoteh, wuokanasah pātih! Tān sjattah åiwist ja tjåiwist, ja jus tu radna i heitech wuottemist, te tān wimak sjattah ållo skippasen. Dale mān kahjataw: Kältes tān matah taikat ietjat manaina, maw tān ih ietj kiertah? Jäkhus tān luluh wuojetit

puorep kiereswuotaw ietjat mannai, jus tān pajaluluh su rafen årröt? Nåu tat lä: manatjah wiertijih rafen årröt. Jus tān sitah, atte tu manna kalka sjaddat ållo warrašin ja keuran, te alch wuoteh su! Tat wuottem swatjat mana wuoingamaw ja rafetutta su mielaw. Tat lä kalle satnes, atte manna ådda ruwaput, jus wuotta taw, walla lähkus tah naakarah ållo warrašah? Äh åbbanis. Jus almatj wuollakaw jukka, te tat wuola wuoingami manna ja rafetutta äiwew, nåu atte almatj wimak åtet sitta. Walla läkus tat åtem puorač ja warres? Í tauč. Walla aktalakatj lä tat åtem, mi wuottemist pāta. Manna ådda tan tieti, atte tat sjadda te fā wuollakin. Sitahkus tān karituttet ietjat unna manatjaw, mi ain lä fierkama sinne vällahimme? Heiteh wuottemist ietjat manaw! Kalle sān ietjan ai ådda, ja talloi sān wieka puoreput åta.

Wuostas riksdaga Ryžlantan alki 10 peiwen maj-manon 1906. Sieltes kuffes aikew ledjin Ryžlanta wiesatah raukam, atte riksdaga kalkai tjåkanit ratotallami lanta mäkki ja tärjotimme pirra, walla kejjar itti mirvah taša. Sān sitai aktö tärjotit ietjas ammat-ålmair kum, waiko färtahatj mati wuoinet, atte tat tärjotim li sieltes neure ja paha. Wimak sjattai nåu ätna rafetiswuota, atte kejjar wierti fättjot riksdagaw akti, walla 22 peiwen juli-manon fätkoi sān waſt, atte riksdaga jala duma, nåu kā tan namma li, kalkai näkkät, waiko tat i lam ain happitam taffat, manv kalkai. Riksdags-ålmait sān rajai kāsi kāwke; muttemit sān piejai fanka-fätkai wil. Döttelis lä, atte taſte kalkai sieltes ätna mårre ja wasſje sjaddat. Kejjar lä kalle tāiwotam, atte åtā duma kalka tjåkanit tan talwen, walla i ain tiettoh, pātakus taſte mike.

Finlantan lä talle wieka puorep aike kā tai åutep jakı, kā karjelah kailakai waiwetin suopmelattjait. Talle, kā lä stuorra hiete Ryžlantan, man wuolen Finlanta lä, talle äh Ryžlanta tärjotidjeh tuostah waiwetit suopmelattjait nåu pahaslakai kā åutåla.

Si läh ådtjom åtå ja puorep riks-daga-ärnikaw ja ådtjoh trukkit kirjit ja avisait wani hieretimme taka. Tah suopmelattjah, mait karjelah ledjin wojetam ierit, läh ådtjom ruoptot pätet, ja tah ammat-ålmah, mait piedjin ammatist ierit, läh änamusta ådtjom ietjaşa ammataw ruoptot. Walla tai pahas aiki, kā karjelah tied-din Finlantaw väramuslakai, ledjin ai ätna almatjah ållo pätam pahas käinoita. Täste lä ain ätna rafetiswuota patham lantai. Käddih almatjat ja riewvijih ja suolatih pietnikit. Tieki Swerji läh ai pätam taikar suopmelattjah, kutih läh päistananam tai pahas aiki, ja ätna waiwe lä juo årrom täste.

Ryžlantan lä ain wil ätna stuime ja pahas aike. Rika tärjotidjeh wäjjotih almokaw ja almok wäjjot tärjotidjat ja taiwai sjadda tårro sia kašan. Tårroålmah ai läh aktä rafetimme ja unuokastih kaika, man tärjotidjeh taikih. Nåu lä ai muttin sjaddam, atte tårroålmah läh alkam tårow ietjaşa åivi wuosti. Såmes pale si waltin åbbå stuorra tårro-hawšaw ja wuolkin taina amas lantaita. Finlantan lä stuorra fästnik, man namma lä Sweaborg. Tat kalka warjalit Finlantaw ja Ryžlantan taist wäjjolattjaist, kutih sääva milte sittih mannat tai aktitum lantai sija. Tan Sweaborgan sjattai såmes pale tan mammam kiejen stuorra stuime. Stuorra åsse taist tårroålmajst, kutih ledjin fäst-nika sinne, tjuodtjelin ietjaşa åivi wuosti ja alfin wuotjet pirsoi ja kanonai kum. Muttem åsse tårroålmajst li tauk åivi pielen, ja tai wiekna si wuostalaftin tait stuimijidjat. Kå wil muttem tårro-hawšah ai pätin wiekken, te si liffkastin åitet sia. Tan tåron kättetuwin mädde tjuote almatjah. Såmes avisä lä kiet-tom, atte åwtän aina jaken lä talle Ryžlantan kättetum 19,364 almatja, marka kuolte län tuhan almatja. Tat lä alwos jaka.

Stuorra pirso-wuottji-tjåkanim lä tan kiejen årrom Stockholman pärke-mano kietjen åbbå witta peiwe. Täsa pätin ätna ålmah åbbå Swerje rikäst, kutih kalkin kättjalit, kuttii siaist li tjiepe-mus pirsoina wuotjet. Tai pirso-wuottji läkko li 3,400. Tjiepe-mus siaist kaikaisst li såmes nuorra ålmai Stockholmaist, kän namma

li Axel Jansjö. Stuorra palkaw sän åttjoi, stuorra kudne-pietnikaw, mi li tjielka källest, ja alwos stuorra ja tjappa filpa-kunswew, maw känäkis ietj li waddam, ja tasa wil 900 kruno. Ältna ietja ålmah ådtjon ai palkaw tjepes wuotjema åutäst. Jus akti nån sjadda, atte mia kieres aiteklanta påta nietai ja latatalla wajjolattjaita, te mian wierti örrot ätna takkar ålmah, kutilh wuo-tjet mattih ja tietih, atte sia aiteklanta wuorpe lä sia kietai sinne, ja tan tieti warjalih ietjasa lantaw mihaswuotaina ja puorre tårvon. Tan tieti lä färt ålma wälfolkiswuota, atte sän harjana wuotjemii, nån atte sän matta takkat tav, maw aiteklanta rauka juoste, kå nieta ja tårro påta.

Norrköpinga statan lä tan mannam kiesen årrom stuorra utställning jala wuojetim, känne kaiklakatj fabrikah ja tuodjarah åbbå lantan läh wuojetam tjappemus ja puoremus kälwoit, mait si läh mattan takkat. Stuorra huotnahah ledjin tsieggitum, mai sinne almatjah ådtjon kättjat kaikait tait kälwoit ja räitoit. Såmes sien wuojetin ai tjappemus slitorit, hästait, kusait, wuowsait ja takkarit, mah kaunojih mia lantan, ja tanne ledjin ållo tujan slitora tjåken. Siletes ätna almatjah läh mannam Norrköpingin kättjama tieti tait tjappa kälwoit ja slitorit.

Åtå ruoutewädjä Samenätnama tjata. Juo mådde jaké lä hålatum taste, atte wierti takkat åtå ruoutewädjaw årjat tieki pajas Samenätnami. Tat kalka mannat Jämtlantast nuortas kuuloi ja manna Suorsa jala Sorjèle pakt ja Käffera pakt Årjepluwe juoknan ja Talwataja jala Jäkämätte paktta Watjeri. Tan kiesen läh kättjam, kåggo tak kalka mannat, walla i ain tiet-toh, kåsse mattih alket takkat tav wädjaw. Tiurafin tat ruoute-wädjä sjadda, walla hui puorakin kaikaita, kutilh Samenätnamin wiešjoh.

Wuona stuorratiggai jala riksdagai lä tan tjawtjan akta sapmelatj waljatum stuorratiggeålmian. Su namma lä Isak Saba

ja sān lä flåkkar sāmes juoknan Finmarkon. Täppé tuoin tafoin lä nāu ätna sapmelattjah, atte si mattih waljut åwtåw ietja ja fåkåst stuorratiggai. Wuonačah sittin kalle waljut sāmes wuonačaw, walla kā si änap sapmelattjah, te tah widnijin. Täiwot tal kalka, atte tat Isak Saba kalka mattet taffkat juoita, mi lulu Wuona sapmelattjaita auken.

Tiuras lä tårröt. Tat alwos tårro Ryžlanta ja Zapana kalkan, mi talle lä nåkkäm, lä mäksam sieltes ätnakaw. Ryžlanta lä juo kålåtam tasa nielje tušan miljhona kruno, ja änapuw si wil wiertijih mafjet, åutål kå läh ådtjom kaikait tårro-ålmait häimai Åfjäst, kånné tårro lä årrom. Tat lä nåu ätna pietnikah, atte almatj i rått mateh tadjatit, man ätnak tat lä. Marjo matta puoreput tadjatit, kå jaulap, atte åbbå mia Swerje rika tan jakén 1906 ittji mawjeh änapuw kå 179 miljhona kruno ietjas tårjotimmē tieti. Jus tal Swerje åttjolului tait nielje tušan miljhona kruno, te mi mataluluime wiesjot åbbå 22 jake waní skati taka.

Låkkamus Samita

kalka pätet tan talwen ai säämmalåkai kå tat pätä tan mannam talwen. Äp wal mateh waddet mawke nummeraw taoste åutål jåula, taina kå posta sitta sierra mawjow tan åutåst. Tan sadjai ådtjoh tah, kutil mafjh 50 öra tan talwe åutåst, åwtåw nummeraw tan pätte jake pasatis-manon ai ja åwtåw nummeraw jåula-manon.

Puktis tal mia awija hauskotakaw, äpatujaw ja puorij-ssjuunjatušaw kaikaita taita, kutil wiesjoh nuorta lantai mietjin ja tuod-darin! Puorre wišjoina lä tat samita tjaletum. Låkki ja sameh taw puorre wišjoina!

Ålkos-wadde.